

Gábor, Tímár Zoltán, Tortoriello Fiorella, Vindus Melinda technikusok.

GULYÁS GYÖNGYI – PÓPITY DÁNIEL – SÓSKUTI KORNÉL –
WILHELM GÁBOR – SZARKA JÓZSEF

255. Kecskemét, Mercedes-Benz gyár, RL-05 lelőhely (KÖH 59839)

(Bács-Kiskun megye) Sza, Kú

A lelőhely Kecskeméttől és az 54. sz. elkerülő úttól D-re, az RL-3 és RL-4 lelőhelyektől D-re kb. 100–150 m-re fekszik. A beruházást megelőző terepbejárások során ismertté vált lelőhelyen a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat munkatársai által végzett megelőző feltárássra 2008. december 4. és 2009. március 31. között, több ütemben, összesen 22 466 m²-nyi területen került sor.

Az érintett területen a 30–60 cm mélységben jelentkező altalaj K-i irányban, a vízjárta terület felé mélyült. A terület ÉNy-i része régészeti szempontból negatívnak bizonyult, csupán egy egykori gyümölcsös vagy csemetekert ültetőgödreit azonosítottuk itt. A K, DK és D felől lehatárolt lelőhely további részein egy 4–5. századi, kisebb méretű, tanyajellegű szarmata települést tártunk fel, 260 különböző méretű és funkciójú régészeti jelenséget dokumentáltunk.

A feltárt terület közepe táján két, egymástól jól elkülöníthető csoportban a korszakra jellemző négyszögletes, kb. 3,5×4 m alapterületű épületek nyomai kerültek elő, középen cölöplyukkal, döngölt földpadlóval. A 4 földbe mélyített épület hosszanti tengelye azonos irányítású volt, valószínűleg egyazon időszakban használták azokat. A házak közvetlen környezetében nem találtunk további objektumokat.

A telepen több épített, ill. korábbi objektumok oldalába vájt szabadtéri kemencét bontottunk ki. A lelőhely D-i részén került felszínre egy földbe mélyített, hosszúka, mély, 2 kisméretű kemencével ellátott, lakóházként vagy műhelyként értelmezhető objektum. A kemencéket a beásott gödör oldalába vágták be. Az épülettől K-re két nagyméretű, félig földbe mélyített karámot vagy ólat tártunk fel. Az egyik oldalában egy félköríves beásást dokumentáltunk, ami feltehetően egy félkész vagy alig használt kemencéhez köthető. A karámtól Ny-ra húzódó üres terület szomszédságában nagyméretű, rétegvízre ásott kutakat találtunk.

A telepobjektumok túlnyomó része kisebb-nagyobb méretű, kerek gödör volt. Ezek között előfordult több 120–150 cm mély, méhkas alakú verem, ill. kisebb, sekélyebb gödrök is. Túlnyomórészt a kisebb gödröknél tapasztaltuk, hogy oldalfalaik esetenként vékonyan át voltak égve.

A település É-i szélén több ÉK–DNy hossz tengelyű, hosszúka jelenség került elő, melyek betöltésében vastag, szürke, hamus réteg húzódott. Az ezekből napvilágot látott apró bronztöredékek, olvadt bronzdarabok, valamint olvasztótégelyek alapján ezen a területen, vagy annak közvetlen környékén fémfeldolgozó műhely feltételezhető. Az említett objektumokban az olvasz-

táshoz szükséges kemence vagy tűzhely nyomaira nem bukkantunk.

Az ásatással érintett terület ÉNy-i és DNy-i részén két, 30 m átmérőjű, keskeny körárokkaal övezett teret dokumentáltunk. Az árkok DK-i oldalán 2–3 m széles „bejáratokat” figyeltünk meg. Az objektumtípus minden bizonnyal az állattartással állhatott összefüggésben. A terület ÉNy-i részén fekvő körárokkaal belső területén több gödröt, É-i felében pedig egy tagolt árkot bontottunk ki.

A feltárt terület közepén sorakozó gödrök – a légi fotókon jól elkülöníthetően – két csoportba tömörülve egy-egy majdnem kör alakú teret zártak közre. Ez a két, gödrökkel határolt terület a két, egymás mellett feltárt, kisméretű, földbe mélyített ház legszűkebb gazdasági környezete lehetett.

A lelőhely leletanyagának jelentős részét a jellegzetes, 4–5. századi kerámiatípusok alkotják (pl. késő római mázas korsó és dörzstálak, figurális és geometrikus besimítással díszített, meredek falú tál, kannelúrás oldalú, meredek falú tál, besimított geometrikus díszű hordóedény, felsőfüles bogrács, aprókavicsos, kőzúzalékos soványítású fazék). A folyamatos műszeres felderítés eredményeként számos apró fémlelet is előkerült (pl. római vasmécses, bronzcsipesz, római érmék, bronzveretek). A kő- és csonteszközök csoportjából kiemelkedik egy pontkörös díszítésű, ívelt, egyik végén hegyes, másik végén üreges, agancsból (?) készített bogozó.

A feltárt terület ÉK-i és DK-i szélén egy-egy hosszúka, lekerekített végződésű, kora újkori karámot is találtunk. A szelvény DK-i sarkában az RL-4 lelőhelyen is dokumentált, széles, többszörösen összetett árokrendszer rövid szakaszát is megfigyelhettük. Az objektum a feltárástól DK-re fekvő RL-6 és RL-14 lelőhelyeken is nyomon követhető volt. Korát és funkcióját megnyugtató módon egyik lelőhelyen sem sikerült tisztázni.

A telep élete minden bizonnyal a 4. sz. végére–5. sz. elejére tehető. Az objektumok térbeli eloszlása alapján valószínűleg két kisméretű, tanyasias jellegű település állt a területen. A jelen lelőhellyel teljesen azonos szerkezetű és korú telepnyomok kerültek felszínre az RL-11 lelőhelyen is.

A leletek a KÖSZ szegedi regionális irodájában történő elsődleges feldolgozásukat követően a kecskeméti Katona József Múzeumba kerülnek végleges elhelyezésre.

Munkatársak: Alács Attila, Bernáth László, Bognár Margit, Dombi Gábor, Kevevári Zsolt, Király Dávid, Komáromi Róbert, Kulcsár Kornél, Schalli Pál, Scheinring Endre technikusok.

FÜKÖH DÁNIEL – SÓSKUTI KORNÉL

256. Kecskemét, Mercedes-Benz gyár, RL-6 lelőhely (KÖH 59840)

(Bács-Kiskun megye) B?, Á

A lelőhely Kecskemét határában, az 54. sz. főúttól D-re és az 5. sz. főúttól Ny-ra elhelyezkedő beruházási terület